

Nastava glazbene kulture u prva tri razreda osnovne
škole u Hrvatskoj

Music Teaching in the First Three Grades of Primary
School in the Republic of Croatia

Jasna Šulentić Begić
Učiteljski fakultet u Osijeku

Dubravka Papa
Pravni fakultet u Osijeku

DANI MAĐARSKE ZNANOSTI
Baja, 16.-17. studenog 2011.

Povijesni pregled nastave glazbe u Hrvatskoj

- počeci osnovnog obrazovanja, tj. školstva u Hrvatskoj
 - djelovanje crkvenih redovničkih ustanova
- prva škola u Hrvatskoj vjerojatno
 - benediktinska latinska škola, osnovana u Rižinicama pokraj Solina 852. godine

- Hrvatska
 - u sastavu austrijskih zemalja
 - pratila europska kretanja i na području školstva
- u 18. i 19. st.
 - u okviru nastave glazbe u pučkim školama propisano **crkveno i svjetovno pjevanje**

□ do *Drugog svjetskog rata*

■ nastava glazbe
Pjevanje

■ nastava glazbe =
pjevanje po sluhu

Copyright Protected Image

- *Nastavni plan i program za osnovnu školu iz 1948.*
 - **glazbeno opismenjivanje**
 - **pjevanje po notama** u pjevačkom zboru
 - popis pjesama
 - **slušanje glazbe**

- *Nastavni plan i programom iz 1950. godine*
 - ***slušanje glazbe*** dobiva nešto veću važnost
 - radio i gramofon
 - uvodi se **glazbeno stvaralaštvo**
-

- *Nastavni plan i program iz 1951. godine*
 - nastava glazbe:
 - u višim razredima
 - ***Glazbeni odgoj***
 - u nižim razredima
 - ***Pjevanje***

-
- *Nastavni plan i program iz 1955.:*
 - *pjevanje po sluhu*
 - *glazbeno opismenjivanje*
 - *slušanje glazbe*
 - *stvaralački rad*
 - *glazbeni život*
-

- Nastavni plan i program iz 1958. godine
 - uvodi se novo nastavno područje - ***sviranje***

Nastavni plan i program iz 1960.

■ ***Muzički odgoj:***

pjevanje

sviranje

slušanje

stvaralaštvo

opismenjivanje

muzikološke sadržaje

muzičke igre (novo područje za prva četiri razreda)

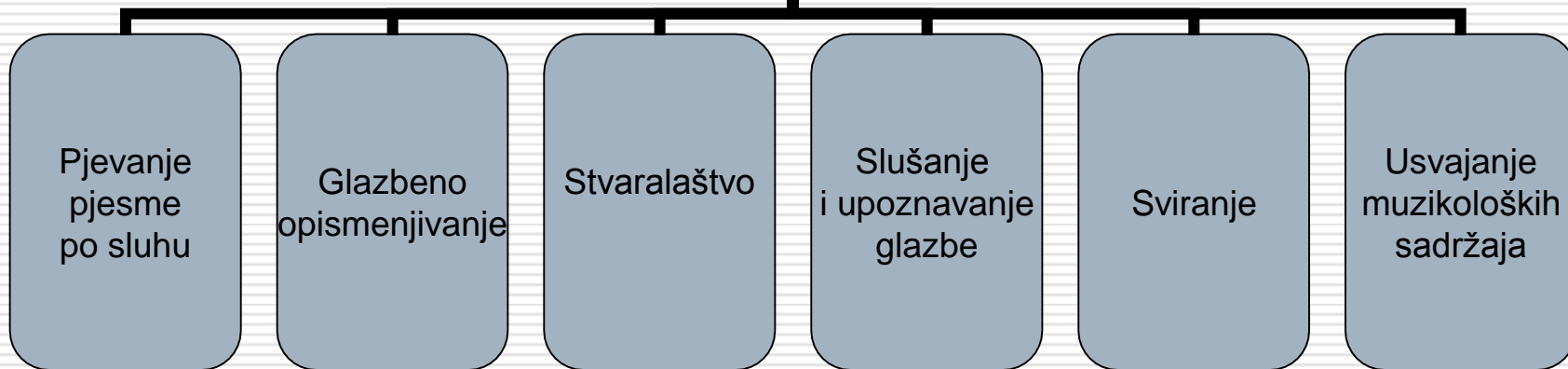
-
- Nastavni plan i program iz 1972. godine
 - konceptijski program ostaje isti - predmet ***Glazbeni odgoj***
 - u programu se navode:
 - pjesme za pjevanje i sviranje, djela za slušanje i ilustraciju određenih glazbenih pojava i pojmova
-

- *Plan i program odgoja i obrazovanja iz 1984. godine*
 - predmet ***Glazbena kultura***
 - znatno veća pozornost posvećuje se ***slušanju glazbe***
-

-
- Nastavi plan i program iz 1991. godine
 - ne razlikuje od programa iz 1984. godine
 - postepenim uvođenjem nastavnih područja, u razdoblju 1945. do 1991. godine, nastava glazbe odvijala se prema ***integrativnom modelu***
-

Inegrativni model

Planovi nastave glazbe u Hrvatskoj u prva četiri razreda osnovne škole u razdoblju od 1948. do 1991. godine

Nastavni plan iz godine:	Razred			
	1.	2.	3.	4.
1948.	1	1	1	1
1950.	1	1	1	1
1951.	1	1	1	1
1959./60.	2	2	2	2
1965.	3/2*	3/2	3/2	3/2
1972.	2/2*	2/2	2	2
1984	1	1	1	1
1991./92.	1	1	1	1

* tri, tj. dva puta po pola sata nastave glazbe

Nastava glazbe danas

- u Hrvatskoj:
 - izvodi prema *Nastavnom planu i programu za osnovnu školu* koji je u okviru HNOS-a stupio na snagu školske godine 2006./07.
 - primjena HNOS-a (*Hrvatskog nacionalnog obrazovnog standarda*) od školske godine 2006./07.
 - provodi se ***otvoreni model***
-

Otvoreni model

Zadana aktivnost:
*slušanje glazbe
i usvajanje muzikoloških
sadržaja*

Izabrana aktivnost:
*pjevanje,
sviranje,
stvaralaštvo,
rad na mjuziklu ...*

-
- otvoreni model daje slobodu učitelju te učitelj bira:
 - način aktivnog muziciranja
 - pjesme
 - skladbe
 - glazbene igre
 - redoslijed obrade sadržaja
-

-
- godišnji broj sati za nastavu glazbene kulture:
 - 35 sati
 - u primarnom obrazovanju ostvaruje ju razredni učitelj koji izvodi nastavu i ostalih obveznih predmeta
 - u četvrtom razredu ovisno o organizaciji škole može ju izvoditi predmetni učitelj
-

Nastava glazbene kulture

(1., 2. i 3. razred)

pjevanje

sviranje

slušanje glazbe

*elementi
glazbene
kreativnosti –
glazbene igre*

Pjevanje

- “Nastavno područje *pjevanja* razvija osjećaj točne intonacije i ritma, glazbeno pamćenje i samopouzdanje. Pjevanje podrazumijeva kontinuirano izvođenje pjesama bez obvezatnoga zapamćivanja teksta.”
(*Nastavni plan i program za osnovnu školu*, 2006)

- “Zadaća pjevanja pjesama u prvom je redu pjevanje kao takvo a ne (samo) učenje pjesme.” (Isto, 2006)
-

Sviranje

- “Nastavno područje *sviranja* razvija osjećaj ritma, metra, precizne koordinacije i suradnje.”
(*Nastavni plan i program za osnovnu školu*, 2006)

- “Zadaća sviranja jest sviranje kao takvo a ne (samo) učenje konkretnoga glazbenog komada.” (Isto, 2006)
-

- glazbala:
 - ritamske i melodijske udaraljke
 - škole uglavnom ne posjeduju navedena glazbala, stoga se sviranje najčešće ostvaruje udaranjem dlana o dlan ... (Dobrota, 2002)
-

Slušanje glazbe

- "Nastavno područje *slušanja glazbe* razvija sposobnost slušne koncentracije, specifikacije sluha (mogućnost prepoznavanja zvukova i boja različitih glasova i glazbala), analize odslušanog djela i uspostavlja osnovne estetske kriterije vrjednovanja glazbe."
(*Nastavni plan i program za osnovnu školu, 2006*)

- “Zadaća slušanja jest razvoj glazbenog ukusa ali i upoznavanje konkretnih glazbenih djela i odlomaka.”
(Isto, 2006)
-

Elementi glazbene kreativnosti – glazbene igre

- “Nastavno područje *glazbene kreativnosti* izoštrava pojedine glazbene sposobnosti (intonacija, ritam), razvija senzibilitet za glazbu, potiče maštovitost glazbenoga izraza i samopouzdanje pri iznošenju novih ideja.” (*Nastavni plan i program za osnovnu školu*, 2006)

- sinonimi:
kreativnost,
stvaralaštvo i
improvizacija
 - nastavno područje
stvaralaštvo u
hrvatskim
programima
pojavljuje se 1950.
godine
-

-
- glazbene igre:
 - *glazbene igre s pjevanjem, glazbene igre s ritmovima/melodijama i glazbene igre uz slušanje glazbe. (Šulentić Begić, 2010)*

Zaključak

- razredni učitelji:
 - trebali bi biti u mogućnosti izvoditi *pjevanje, sviranje, slušanje glazbe i elemente glazbene kreativnosti, tj. glazbene igre*
 - mogu glazbene aktivnosti izvoditi i u okviru neglazbenih predmeta

 - “Glazba je u nižim razredima osnovne škole idealno područje za snažno poticanje pozitivnih emocija, osjećaja pripadnosti, zajedništva i snošljivosti. Ona može dati snažan doprinos rastućoj potrebi poticanja i izgradnje kulture nenasilja među školskom djecom.” (*Nastavi plan i program za osnovnu školu, 2006*)
-